לא חשיב לאו שניתן לאזהרת מיתת ב"ד ותימה לר"י דבכל

א) [שבת קנד. עירובין יז:

שבוטות ד.ו. ב) ולטיל חח:

שכועות 1.], כ) [לעיל טח: גיטין נה:], ג) [לעיל עא:], ד) [לעיל יד:], ה) [שמות

כו. ו) ודברים כהו. ז) רש"ל

כריב"ה ולהגיה במהומו

כרבי נתן אך מאחר שמבואר שם בסנהדרין ל. דריב"ק

. מודה לרבי נתו נראה דאיו

מו:], ל) [ד"ה משום],

נראה דל"ל כדפרישית באלו נערות ור"ל בד"ה

. דאין],

סנהדרין פו:

הוה ליה לאו שניתן לאזהרת מיתת ב"ר. אצל אי אין נסרגין צו א מיי' פ"ה מהל' עבדים הל' יד ועיין בהשגות ובכ"מ ופ"ד מהלכות חובל ומזיק הל' יא לא יבא לידי חיוב מיתה כיון שלא התרו בו למיתה חשיב לאו וע"ש סמג עשין עא פז טור ש"ע י"ד סימן רסז שניתן לאזהרת מיתת ב"ד ובפרק מי סעיף לע: מעיף מי"ח מהלכות צו ב מיי' פי"ח מהלכות

סנהדרין הלכה ב: בח ג מיי פ"ג מהלי גניבה הלכה ז סמג נשין על טוח"מ סי׳ שנ: צמ ד מיי שם הלי ג סמג שם מוח"מ שם:

ו: קאות מיי׳ שם פ״ג הלכה ח סמג שם

ק ה ו מיי׳ שם פ״ב הלכה

מוסף רש"י לאו שניתו יכי, לאזהרת מיתת בית דין. לאזהרת דבר שחייבין עליו מיתת ב"ד (מכות יג:) שלא יעשה כן שמתחייב עליו מיתת ב"ד (עירובין יז:) מיתת ב"ד (עווב. דלא ענש מיתה אלא אם כן יייבר אימרתו הזהיר, הלכך עיקר אזהרמו למקום שיש בו מיתה אתאי ולא למלקות (שבת שנת.). אין לוקין עליו. שלא ניתן לאו זה לאוהרת עונש מלקות כשאר לאוין, שהרי הולרך להזהירו שאם לא כן לא היה יכול מימה (חרוח יג:) אמילו לא החרו בו לחיחה והתרו בו למלקות, דהשתא לא מיקטיל, אפילו הכי לא לחי. דלאזהרת מיתה דלאוהרת מיתה ניתן ולח למלקות (ערובין . וכעי"ז סנהדרין פו:). גנב והקדיש ואח"כ טבח ומכר משלם תשלומי כפל. לנעליס לעיל פח:) דכשגנכה חולין (לעיל פח:) לכשגנכה חולין הואינו הואינו הואי (גיטין נה:) ואינו משלם תשלומי ארבעה וחמשה. דהא כי טבח דהקדש טבח ורעהו אמר רחמנא ישלם שנים לרעהו ולא להקדש, וכיון דפטריה מכפל תו לא מחייב בטביחה ומכירה, דתשלומי anh רחמנה ולה שלשה והרבעה, וכי מדלית כפל מנייהו הוו ליה שלשה וארבעה (לעיל סח: וכעי"ז גיטין קדשים שחייב באחריותם. גוג שגוג קדשים מבית בעלים, אם קיבלם בעליו עליו לום קיכנס בפניו ענין באחריות, כגון דאמר הרי עלי עולה והפריש זו, משלם תשלומי ד' וה'. דאע"ג דלאו דידיה הוה דמע"ג דנמו דידיה הוה אלא דהקדש, כיון דגורם לממון הוא, דאי מית בעי לשלומי, כדידיה בידו בעי נשטומי, כדידיה דמיא (לעיד עא:) משום דגורם לממון הוא, ואע"ג דהקדש לאו ממון בעלים הוא ובהקדש לא שייך קנם

רבינו חננאל

ללעהו כתיב (כתובות לד.).

והא נמי דרב אידי בר אבין . פשוטה ודחויה היא. **כפלוגתא,** פיר' דברי רבה כפלוגתא. עדים שהוכחשו ברבה וחד אמ׳ איז נהרגיז. חולק עליו. ומסימינן לה דר׳ אלעזר הוא דאמ׳ אין נהרגין דאמ' עדים שהוכחשו בנפש לוקין וקימא לן כל לאו שניתן . לאזהרת מיתת בית דין אין

. שהוכחשו לוקין משום לא תענה, שמע מינה דאין עליהן דין מיתת בית דין. **ואקשינן** אלו מכחישין את אלו ואלו את אלו, למה לוקין, מי מוכיח שהאחרונים הם המעידין באמת, שמא האחרונים משקרין. ופירק אביי אלא נתברר שודאי הראשונים שיקרו כגון שהעידו כי פלוני הרג את פלו׳ ובאו אחרים ואמרו כחשתם לא הרגו, ואמרו הראשונים לאחרונים אתם כחשתם שתאמרו לא הרגו, ועדיין חולקין בא ההרוג ברגליו. זה וכיוצא בו הוא שאמר ר׳ אלעזר לוקין. ובכתובות פרק האשה שנתאלמנה אמ׳ רב ששת הכחשה תחלת הזמה היא ודחאה רב נחמן. ואשכחנן בתלמוד אלו הן הנחנקין איתמר עידי גניבה

ניפוק בעינו ובשינו. ולעולם דמי לא ניתב ליה: מאי לאו שהעידו על הגניבה. שגנב באחד בשבת: וחזרו והעידו. שטבח בשני גמרא משמע ° אפי׳ החרו בו למלקוח ולא למיתה דאע"ג שלעולם - בשבת והוזמו על יום ראשון בשלישי בשבת: וחורו והוזמו. ברביעי בשבת על יום שני: וקתני משלמין ד' וה'. ואע"ג דמשלישי בשבת

היו מוכחשים על הטביחה דכיון דלח גנב לח טבח: על הטביחה חחילה. ונתחייבו בתשלותי שלשה ועדייו עדות גניבה קיימת וכשהוזמו ונתחייבו בכפל הרי חמשה: **ובפלוגהא.** דאביי ורבא פליגי נמי ר' יוחנן ור' אלעזר: דאמר ר"ה עדים שהוכחשו בנפש. ולח החמו: לוקין. משום לא תענהם. ואע"ג דלאו שאין בו מעשה הוא הא מייתי בהדיא במס' מכות (ד' ב:) דמלקות בעדים זוממין כתיב מוהלדיקו [את] הלדיק [וגו']0: ואי ס"ד. לר"א אם החמו אחרי כן נהרגין כי לא החמו אמאי לוקין: הוה ליה לאו שניתן לאוהרת [כר']. שלא יעשה כך שלא ימיתוהו בית דין: ואין לוקין עליו. דמיתת ב"ד הוא עונשו של לאו: **מאי** חזים דסמכת כו'. בשלמה הזמה חידוש גזירת הכתוב הוא אבל הכחשה לאו חידוש " [כשתסרה] גופה של עדות הוא דכתביה רחמנא: בבא הרוג ברגליו. אותו שאמר עליו שהוא נהרג בא חי ברגליו לפנינו: בותבי' משלם חשלומי כפל. דהאיכא סהדי אגניבה: ואינו משלם ד' וה'. על הודאת עלמו דמודה בקנם פטור: וגנב וטבח בשבת. פטור אטביחה דהוי מתחייב בנפשו: ומת אבינ. והוא יורשו ולא הויא טביחה כולה באיסורא: גנב והקדיש. כי קא טבח דהקדש טבח ולא דבעלים: ר"ש אומר כו'. בגמראים מפ׳ אהייא: גבו׳ ע"פ עד אחד פשיטא. בשלמא ע"פ עלמו אלטריך לאשמועינן דמודה בקנס פטור אלא ע"פ עד אחד למה לי: כי אתי עד אחד מצערף. דהלכה ש כר׳ יהושע בן קרחה דאמר סנהדרין (ד׳ ל.) שומעין דבריו של זה היום וכשיבה חבירו למחר שומעין את דבריו: כי אתו עדים מחייב. וכי אמרי׳ דמודה בקנס פטור היכא דלא באו עדים אחרי כן: טבי. שם העבד: והיה שמח. לפי שעבד כשר היה והיה מתאוה לשחררו הלא שהמשחרר עבדו עובר בעשהי: שלבר אין לך עדים. ועל פי

עלמך לא תשלם קנס: הא יש נו

עדים. ואתו בתר הודאה חייב:

תורה אור השלם ו ְרַי יַבֶּה אִישׁ אֶת עֵין. עַבְדוֹ אוֹ אֶת עֵין אֲמְתוֹ ושחתה לחפשי ישלחנו תחת עינו:

הנהות הב"ח (מ) תום' ד"ה כי אחא וכו'

שמות כא כו

גליון הש"ם גם' בבא['] הרוג ברגליו. טד אחד. והא דלא אמרינו נעשה פסול ע"י שנים שמעידים שגנב. והו"ל חשוד דכנגדו נשבע ונוטל היינו דבקנס אינו לריך לישבע נגד העד כיון דאילו מודה מיפטר וכמ״ש חוס׳ לעיל דף מא ע"ב ד"ה אפי' התרו בו למלקות. עי סנהדרין דף סג ע״ח תד״ה משום:

הגהות הגר"א

נמ' שכבר אין לו עדים. נ"ב ש"מ דאף לנאת ידי שמים אין לריך בקנס בלא עדים. ירושלמי פ"ג דכתובות. וה"ה לאבק רבית. רשב"ח. ונ"י חולה (ועי' בהגר"א יו"ד סימן קסא סק"ו): [ב] שם דלא בפני ב"ד אודי. נ"ב וה"ה האידנא דליכא ב"ד :מומחין

רבינו חננאל (המשך) רעידי מכירה בנפש, חזקיה אמ' אין נהרגין ר' יוחנז אמ' נהרגיז, חזקיה יותן אנו נווגין. וווקיוו אמ' כר' עקיבה דאמ' דבר ולא חצי דבר, ור' יוחנן . כרבנן דאמרי דבר ואפילו חצי דבר. ואף על גב דחזקיה רבו של ר' יוחנן כיון דקימא לן דליתה לדר' עקיבה גם השמועה דחזקיה נדחית, ור' אלעזר תלמיד ר' יוחנן הוא וקימא לן כר' יוחנן וכרבה. וראינו רבינו שמואל גאוז זצ"ל . עדים שהוכחשו ואחר כך הוזמו אין לוקין ואין משלמין ואין נהרגין. ולא הביא ראיה ברורה לדבריו, לפיכך לא דחינן להא דר׳ יוחנז ודרכה. מתני' גנכ י פי שנים, על פי עצמו וכול׳. פשיטא, דהא קימא לן מודה בקנס פטור. ואוקימנה דומיא דעד

למ"ד סנהדרין (ד' ג') אין עדותן מלטרפת עד שיעידו שניהם כאחד הוי הכא השני מלטרף בהדיה היינו שיעידו שניהם (א בב"ד: אחד, מה עד אחד כי אתו שהדי אחרינא מצטרפי וחייב, כך על פי עצמו אם באו עדים אחרי שהודה חייב, ולאפוקי מדרב דאמ׳ רב מודה בקנס (פטור) ואחר כך באו עדים פטור. מ**תיב רב חסדא** על הדא דרב מעשה ברבן גמליאל שסימא עין טבי עבדו ואמ׳ לו לר׳ יהושע טבי עבדי יצא לחירות שסימיתי עינו, ואמ׳ לו ר׳ יהושע לא יצא לחירות שהרי אין לך עדים. טעמא שאין עדים, הא יש עדים אף על פי שהודיתה יצא לחירות, שמע מינה מודה בקנס ואחר כך באו עדים חייב. ופריק, לעולם כדאמרינן וכי אמרי׳ מודה בקנס פטור במודה בבית דין ורבן גמליאל שלא בבית דין, ואף על גב דר׳ יהושע אב בית דין הוה

ניפוק בעינו הפיל את שינו ניפוק בשינו סימא את עינו והפיל את שינו ניפוק בעינו ושינו אמר אביי עליד אמר קרא יתחת עינו אולא תחת עינו ושינו תחת שינו ולא תחת שינו ועינו אמר רב אידי בר אבין אף אנן נמי תנינא גנב ע"פ שנים ומבח ומכר על פיהם ונמצאו זוממין משלמין לו את הכל מאי לאו דהעידו על הגניבה וחזרו והעידו על המביחה והוזמו על הגניבה וחזרו והוזמו על המביחה והא כיון שהוזמו על הגניבה לגבי מביחה הוה להו מוכחשין וקתני משלמין לו את הכל ואי ס"ר הכחשה לאו תחילת הזמה היא אטביחה אמאי משלמין אלא לאו ש"מ הכחשה תחילת הזמה היא אמרי הכא במאי עסקינן כגון שהוזמו על המביחה תחילה ובפלוגתא עדים שהוכחשו ולבסוף הוזמו ר' יוחנז ור"א חד אמר נהרגין וחד אמר אין נהרגין תסתיים דר"א הוא דאמר אין נְהרֹגין דאמר ר"א עדים שהוכחשו בנפש לוקין, ואי ס"ד ר"א הוא דאמר נהרגין אמאי לוקין הוה ליה לאו שניתן לאזהרת מיתת ב"ד "וכל לאו שניתן לאזהרת מיתת ב"ד יאין לוקין עליו אלא לאו ש"מ ר"א הוא דאמר אין נהרגין תסתיים לוקין תרי ותרי נינהו מאי חזית דסמכת אהני סמוך אהני אמר אביי • בבא הרוג ברגליו: **כותני'** גנב ע"פ שנים • ומבח ומכר, ע"פ עד אחד או ע"פ עצמו משלם תשלומי כפל ואינו משלם תשלומי ד' וה' יגנב ומבח בשבת גנב ומבח לע"ז יגנב משל אביו ומת אביו ואח"כ מבח ומכר יגנב והקדיש ואח"כ מבח ומכר משלם תשלומי כפל ואינו משלם תשלומי ד' וה' ם אומר קדשים שחייב באחריותם ים ר"ש משלם תשלומי ד' וה' שאין חייב באחריותם פמור: גמ' על פי עד אחר פשימא אמרי הא קמ"ל ע"פ עצמו רומיא דע"פ עד אחד מה ע"פ [עד] אחד כי אתי עד אחד מצמרף בהדיה מיחייב ע"פ עצמו גמי כי אתו עדים מיחייב לאפוקי מדרב הונא אמר רב דאמר רב הונא אמר רב סימודה בקנם ואח"כ באו עדים פמור: גופא אמר רב הונא אמר

רב מודה בקנם ואח"כ באו עדים פמור:

איתיביה רב חסדא לרב הונא מעשה בר"ג שסימא את עין מבי עבדו והיה שמח שמחה גדולה מצאו לר' יהושע אמר לו אי אתה יודע שמבי עבדי יצא לחירות אמר לו למה א"ל שםמיתי את עינו אמר לו אין בדבריך כלום 🖪 שכבר אין לו עדים הא יש לו עדים חייב ושמעינן מינה מודה בקנם ואח"כ באו עדים חייב א"ל שאני ר"ג ובו הדלא בפני ב"ד אודי והא ר' יהושע אב בית דין הוה שלא

שהחשיך (שבת דף קנד. ושם ד״ה בלחו) אמר דאין לוקין על לאו דמחמר משום דהוי לאו שניתן לאזהרת מיתת ב"ד לשחר מלחכות חע"ג דבמחמר אין בו חיוב מיתה ובפ״ק דעירובין (דף יו:) אמר דאין לוקין בתחומין דהוי אזהרה נמי להוצאה ואפי׳ מאן דפליג נמי לא קאמר אלא משום דמי כתיב אל יוציא אל יצא כתיב אע"פ שאין מיתה בתחומין אפילו למ"ד דאורייתא ותי׳ ר״י דשאני לאו דלא תענה דגלי ביה קרא דלקי מוהיה אם בן הכות הרשע כדאמרינן ברים מכות (דף ב: ושם) ובפ"ק דסנהדרין (דף י. ושסיי) וכיון דגלי קרא מוקמינן ליה לקרא במקום שאין יכול לבא לידי חיוב מיתה כי ההיא דהתם דמעידין שהוא בן גרושה או בן חלולה או כמו עדים שהוכחשו בנפש למ"ד אין נהרגין כשהחמו לבסוף אבל למ"ד נהרגין אין סברא להעמיד בו הפסוק כיון שיכול לבא לידי חיוב מיתה וכי פריך התם דת"ל מלא תענה פי׳ ולמ״ל קרא דוהיה אם בן הכות הרשע ומשני משום דה"ל לאו שאין בו מעשה הוה מצי לשנויי דהוה לאו שניתן לאזהרת מיתת ב"ד כה"ג בעלמא לא לקי אלא דבעי לשנויי לכ"ע אפי׳ אליבא דר"מ דנפקא ליה אזהרה לעדים זוממים מקרא אחרינא בפ"ק דמכות (ד׳ ד:) וא"ת והשתא דמשני משום דה"ל לאו שאין בו מעשה לא אתי אליבא דר׳ יהודה דאמר (שם) לאו שאין בו מעשה לוקין עליו וי"ל דדחיק טפי לשנויי כר"מ משום דאיירי התם (שם.) בסיפא גבי מאתים זוז וגבי מלקות משמע דבבן גרושה או בן חלולה מודה א"נ אתי ההוא שינויא כרבי יהודה דהא טעמא דרבי יהודה דאמר לאו שאין בו מעשה לוקין עליו משום דגמר ממוליא ש"ר ומעדים זוממין בבנין אב ואי לאו דגלי בעדים זוממין מוהיה אם בן הכות הרשע הוה אמרי׳ בכל דוכתי דלאו שאין בו מעשה אין לוקין עליו וא"ת דההיא שינויא היכי אתי אליבא דר"מ והא לר"מ בלא והיה אם ביו הכות הרשע ידעינן דלקו עדים זוממין אע"פ שאין בו מעשה דגמרינן ממוליא ש"ר כי היכי דגמר בפ"ק . דמכות (שם:) ממוליא ש"ר דעדים

זוממין לוקין ומשלמין וי"ל דאע"ג דגמר ממוליא ש"ר היינו דוהא לענין

שלוקין ומשלמין משום דאיכא לאוקמי כדי רשעתו לדרשה אחריתי 0 כדאיתא באלו נערות (כתובות דף לב.) אבל

לענין לאו שאין בו מעשה דילפינן מלעשות באלו הן הלוקין (מכוח ד׳ יג:) דבעינן לאו שיש בו מעשה לא הוה גמרינן ממוליא ש"ר אי לאו דגלי קרא בהדיא ועוד י"ל דמוליא ש"ר גופיה לא נפקא לן דלקי אלא מוהיה אם בן הכוח הרשע כדאמר בכתובות פרק נערה (ד׳ מו.) דגמר ויסרו מויסרו כו' והא דאמר בפ"ק דמכות (ד' ד:) ורבנן האי לא תענה מאי דרשי ביה ההוא מיבעי ליה לאוהרת עדים זוממין פי׳ ולהכי לא לקי אלא ארבעים במעידים על פלוני שחייב מלקות לא בעי למימר דלא לקי אלא מענה משום דהוי לאו שניתן לאזהרת מיתת ב"ד דהא במעידים עליו שהוא בן גרושה אמרי רבנן דלקי ובמעידים שחייב לפלוני מאתים זוו אי לאו כדי רשעתו היו לוקין ומשלמין אלא ה״פ ההוא מבעי ליה לאזהרת עדים זוממין דמשום כאשר זמם לא לקו כשמעידים על פלוני שחייב מלקוח אלא משום לא תענה דלא ענש הכתוב אא"כ הזהיר הלכך אלאו דלא תענה לא לקי שמונים פי' שילקו משום עדות שקר שהעידו ומשום כאשר זמם ותרוייהו משום לאו אחד אבל במעידים שחייב מאה זוז דבלאו קרא דלא תענה היה מתחייב לשלם משום כאשר זמם דממון לא בעי אוהרה התם ודאי אי לאו כדי רשעתו הוה לקי מלא תענה וכן במעידים שהוא בן גרושה או בן חלולה: בר אתא עד אחד מצמרף בהדיה.